

referint-se, és clar, al coll de Bracons, com ja puntualitzen Abadal i Rubió Lois en *Cat. Car.* II, 369.26, cf. 368.8; i aquest diploma carolingi segueix parlant de la *vallis Jonathés*, 369.23, que deu ser la que baixa de la collada de Bracons cap a Joanetes, desembocant aviat en el Fluvià, per l'esquerra.

No abunden tampoc les mencions més tardanes; i que encara es refereixen bàsicament a la vall, ho mostra la forma amb la *a*, resultant de la dissimilació davant la *é* tònica; per més que llavors ja s'hi havia edificat una església, dedicada a St. Romà: 1150: «Sti. Romani de *Jonatés* (Monsalv. xviii,14); 1218: «Sti. Romani de *Junatés*» (ibid).

És, doncs, un adjectiu en -ès, -ENSIS, de terminació femenina igual a la masculina: esquemàticament COLLEM JUVENETENSEM, VALLEM JUVENTENSEM. Després ja es tracta del poble mateix: escrit *Junetes, Junetis*, en les *Rationes Decimarum* de 1280 i 1279 (p.p. Rius Serra, pp. 90, 79); i 1362: St. Romà de *Junetis* (Alsius, *Nom.*, s.v.); 1691: S. Romà de *Juanetis* (Monsalv.): car aquí la *é* ens mostra que ja no és l'adjectiu sinó el substantiu bàsic. El cens de 1359 ens dóna, com sol fer-ho, una forma mal copiada: *Junents* (CoDoACA XII, 94) probablement a causa d'una sigla *Junets*, amb tilde, entenent *e*, o sigui *Junetes*, que fou malentesa com tilde de nasal.

ETIM. de II: la ja anticipada, al·lusiva a un JUVENETUM, perxada dels arbres joves, que abunden en aquell paisatge, si bé es van espesseïnt en grosses arbrades, pinars i fins algun avet quan un s'atansa a Bracons i La Vola (vegeu aquest article). Podem suposar que aquí al principi hi hagué també una *villa Jo(v)enetu* com la comentada en les cites antigues de *Joanet* (I) i (3). Com que seria una modesta masada, quan més tardanament s'hi multiplicaren els edificis, el nom es tornà plural (S.XIII): el *Vilar Joanet* es convertí en unes *Viles Joanetes*.

Així ens podem explicar la -t- del nom II, que si fos conservació directa d'una -t- intervocàlica llatina, s'hauria sonoritzat; és clar que no en el baix llatí de la primera menció, *Jonathés*, del diploma carolingi. Ja vaig dir alguna cosa d'aquest problema, que llavors no veia clar, en *EntreDLI*, II, 512. Un JUVENETA pogué existir també, i d'aquí suposo que vindrà el cognom *Joaneda* que jo recordo arrelat en alguns rodals del Principat, i *AlcM.* el dóna com a mallorquí i menorquí.

Acabem amb una hipòtesi ben arriscada, en un terreny que no és el nostre, per tant amb les més grans reserves. Aquest JUVENETA hauria existit també a l'altre cap dels Pirineus, en terra basca? *Ibañeta* és un santuari i veïnat, uns centenars de metres al Nord de la població de Roncesvalles, cap al cap del port transpirenaic: «en la capilla de *Ibañeta* encontraban los peregrinos un refugio y un hospital --- todavía en 1405 se la llamaba *yglesia basilica de San Salva-*

dor de Ibayeta» (Lacarra, *Est. de Hist. Navarra*, p. 111).

Fem memòria que el nom de persona IOANNES ha donat en basc *Ibane* (també localment en cast. FILIUS IOANNIS > *Ibáñez*): *Don-ibane Garazi* (15 k. dret Nord d'*Ibañeta*) es el fr. *Saint Jean Pied-de-Port*, format amb el basc *don* 'sant'. I en aqueixos rodals hi ha tota una constel·lació de NLL en -eta, el sufix col·lectiu basc manllevat del ll. vg. -ETA, plural de -ETUM: *Arrieta* 'pedregar', *Orbaiceta*, *Saragueteta*, *Sandueta*, *Berroeta*, *Goizueta*, *Icazbalceta*, *Zuhueteta* etc. Doncs també *Ibañeta* < JUVENETA, com *Don-ibane* DOMINE IOANNE? és clar que els pelegrins hi canviarien la *n* en *ñ* per influència del castellà —sigui que els fos nadiu, o que havien d'usar per fer-se entendre— enduts per llur *Ibáñez*, ells que introduïren també en aquells llocs els topònims romànics *Roncevalles*, *Valcarlos*, *Burguete*.

¹ No ens torbés el nom de *Joanuix*, d'un mas a l'altra banda de la serra, 7 o 8 k al N de Joanet (I): forma part de la vasta hisenda d' *Uix* (OSTIUM) que s'estenia des d'allí fins al *Pedró d'Uix* i el *Parral d'Uix* 6 k. més cap a Arbúcies: fou fundat per un fadrister Joan d'aquesta pròcer família, de la qual venia el bisbe Uix que féu construir el santuari *Pedró d'Uix*, ja a mig camí de Santa Coloma: encara avui oíriu *žuàniús* pron. amb accentuació duplicada (oït ja 1926 etc.). Cf. l'article *Uix*.

JÓC

Poble del Conflent.

PRON. LOCAL: *žúk*, oït allí mateix (xxvi, 177), a Estoer (p. 177) i a Rigardà (p. 91) en les enq. de 1960.

MENCIONS ANT. 1051: un Bernardus *Joch* signa en un document on es parla de Tuïr, Tatzó etc. (Moreau xxv, 50); 1078: *Joch* (Alart, *Cart. Rouss.*, 80). C. 1081: *Joch* (RLR III, 280); 1151: *Joch* (que Alart, *B.S. Agr. PyrOr.* x, 83, donava com menció primera); 1177: Petrus de *Joch* (*Cart.* de Tavèrnoles, núm. 93v 5); 1182: in *log* (BABL VII, 164); 1200: «de honore de *Joc*» (InvLC); 1246 i 1249: Bernardi Fabri de *Joc*.

De nou aquest *fabre*: 1256: *Fabrum de Jocio --- Joccio* (InvLC); 1262: castri de *Joch* (Alart, *InvLC* i *B.S. AgrPyrOr.* x, 93); 1266: Ri de *Ioco* (InvLC); 1322: *Joch* (en el *Cartoral* de Serrabona, que lleigeix a l'Arxiu de Solsona; 1337: de *Joco* (*Stils de Vilafranca* 4s f 41r, bis); 1359: *Joch* (CoDoACA XII, 117); 1395: *Joch* (Alart, *Docs.Géo.Hist.* 27); 1435: el vescomtat de *Joch* fou creat per Pere III. S. XVI: *loch*, ms. 133, N.N.P., f 66. Ponsich (*Top.*, 108) només hi afegeix algunes mencions (sempre la mateixa forma) de la fi S. XIV i S. XVII i ss.

ETIM. Ja la vaig indicar dins l'art. *jóc* del *DECat* IV,